

Česká školní inspekce
Královéhradecký inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Solnice, okres Rychnov nad Kněžnou

Dobrušská 81, Solnice 517 01

Identifikátor školy: 600 097 633

Termín konání inspekce: 10. – 14. leden 2005

Čj.:	i6-1071/04-5124
Signatura:	oi6cy107

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní školu Solnice, okres Rychnov nad Kněžnou, zřizuje město Solnice se sídlem na adrese Masarykovo náměstí 1, 517 01 Solnice jako organizaci s příspěvkovou formou hospodaření. Základní škola je plně organizovaná. Škola sdružuje základní školu s kapacitou 380 žáků a školní družinu s kapacitou 60 žáků. V době inspekční činnosti se ve třinácti třídách základní školy učilo 278 žáků. Do základní školy dojíždí přibližně třetina žáků z okolních obcí.

PŘEDMĚT INSPEKCE

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

1. Personálních podmínek vzdělávání a výchovy vztahujících se k výuce matematiky, českého jazyka, prvouky, vlastivědy a přírodovědy na 1. stupni základní školy a k výuce českého jazyka, matematiky, občanské, výtvarné a hudební výchovy na 2. stupni základní školy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům k termínu inspekce ve školním roce 2004/2005.
2. Materiálně-technických podmínek vzdělávání a výchovy vztahujících se k výuce výše jmenovaných předmětů vzhledem ke schváleným učebním dokumentům k termínu inspekce ve školním roce 2004/2005.
3. Dodržování učebních plánů ve školních letech 2000/2001 až 2004/2005, plnění učebních osnov sledovaných předmětů v uzavřeném pětiletém, či kratším cyklu daném učebním plánem ve školních letech 1999/2000 až 2003/2004.
4. Průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy ve výše uvedených předmětech ve školním roce 2004/2005 v době inspekční činnosti.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Výchovně-vzdělávací proces ve škole zabezpečuje celkem 24 pedagogických pracovníků. V souladu s předmětem inspekce byla kontrolována odborná kvalifikace 15 učitelů, kteří během inspekce vyučovali na 1. stupni a sledovaným předmětům na 2. stupni. Odbornou kvalifikaci splňovalo 13 učitelů, dva zbývající neměli odbornou kvalifikaci pro učitelství na 2. stupni základní školy. Výchovná poradkyně neabsolvovala kvalifikační studium výchovného poradenství. Pro výkon této funkce je připravována jiná učitelka, která v současné době výchovné poradenství studuje.

Přehled o činnosti a provozu školy podává několik velmi kvalitně zpracovaných dokumentů. *Organizační řád* vymezuje předmět činnosti školy, kterým je „poskytovat základní vzdělání a vychovávat žáky ve věku 6 – 15 let“. *Dodatek k organizačnímu řádu* doplňuje řád o výčet doplňkových činností a uvádí údaje o zřízení Centra volného času, které vzniklo na základě souhlasu zřizovatele. V rámci centra jsou organizovány zájmové kroužky pro žáky i cizí zájemce. Dále se organizační řád zabývá výčtem kompetencí a povinností jednotlivých kategorií pedagogických i nepedagogických pracovníků. Zřizuje poradní sbor ředitelky, jehož členy jsou zástupkyně ředitelky, výchovná poradkyně a vedoucí vychovatelka školní družiny. Poradní sbor se schází jednou měsíčně, jeho úkolem je sestavení plánu práce na měsíc. Ten je poté vyvěšen na několika určených místech ve škole a je závazný pro všechny pedagogy. Součástí organizačního řádu je *Organizační struktura ZŠ Solnice*, která přehledně vymezuje vztahy nadřízenosti a podřízenosti. U všech pracovních funkcí je dodržena zásada jednoho vedoucího pracovníka.

Součástí organizačního řádu školy je *Provozní řád*. Je to soubor pravidel a opatření týkajících se hygienických, prostorových a mikroklimatických podmínek, vybavení, zásobování vodou a úklidu. Zohledňuje věkové a fyzické zvláštnosti žáků, podmínky jejich pohybové výchovy a otužování, dále režim stravování včetně pitného režimu.

Oba jmenované dokumenty se řídí právními předpisy, z nichž část byla zrušena k datu 31. 12. 2004. K jejich novelizaci zatím nedošlo vzhledem k dosud nevydaným prováděcím vyhláškám.

Poradním orgánem ředitelky je pedagogická rada, jejímiž členy jsou všichni pedagogičtí pracovníci školy. Její činnost vymezuje *Jednací řád pedagogické rady*. Je svolávána pětkrát ročně. V případě nutnosti projednání závažných záležitostí může být svolána mimořádná pedagogická rada. Ze všech jednání jsou pořizovány výstižné písemné záznamy.

Ve škole pracuje na 1. stupni metodické sdružení a na 2. stupni sedm předmětových komisí. Jednotlivé komise mají stanovené konkrétní úkoly pro tento školní rok. Plnění úkolů je sledováno.

Dalším dokumentem, který upřesňuje činnost školy, je *Plán práce na školní rok 2004/2005*. Obsahuje priority v oblasti materiálního vybavení, v oblasti personální i v oblasti výchovně-vzdělávací. V posledně jmenované oblasti je hlavním úkolem zlepšení přípravy učitelů na hodinu, metodika výuky a využívání dostupných vyučovacích pomůcek. Důležitou součástí je „Kalendář akcí“, který je sestaven z akcí tradičních, které se každoročně opakují, a z dalších akcí, které byly navrženy předmětovými komisemi. U každé akce je určena osobní odpovědnost. Je velmi snadno kontrolovatelný, poskytuje přehled o činnosti školy.

V *Plánu kontrolní činnosti* jsou zařazeny většinou kontroly v oblasti pedagogické, nechybí však ani hygiena a bezpečnost práce ve škole, činnost školní knihovny, činnost správních a provozních pracovníků, evidence pronájmu tělocvičny apod. Hospitační činnost je upřesněna *Plánem hospitační činnosti*. Plán charakterizuje výchozí stav, slabé stránky výuky ve škole, z toho vyplývající hospitační záměry a konkrétní plán hospitací od října do května. Plán není zaměřen na jednotlivé pracovníky, ale na ročníky a předměty. Vedení školy v souladu s plánem hospitační činnosti realizuje a o úrovni práce jednotlivých učitelů má dokonalý přehled.

Náplň práce učitelů i ostatních pracovníků se řídí ustanoveními *Pracovního řádu pro zaměstnance škol a školských zařízení*.

Kontrolovaná povinná dokumentace je vedena správně, podle *Vnitřního předpisu k vedení povinné dokumentace* je vedena „s náležitou péčí, přesně a úhledně“. Přílohou třídních knih je list s poučením o bezpečnosti.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP) se uskutečňuje na základě *Plánu DVPP*. Po určení cílů školy v této oblasti je plán rozčleněn na vzdělávání vedoucích pracovníků školy, dále na vzdělávání výchovného poradce a metodika prevence, vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti cizích jazyků, vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti státní informační politiky ve vzdělávání a vzdělávání v dalších oblastech.

Jeden učitel, který má vysokoškolské vzdělání nepedagogického směru, studuje na Pedagogické fakultě v Hradci Králové, další učitelka dokončuje studium výchovného poradenství na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze.

DVPP je ve škole věnována náležitá pozornost.

Personální podmínky vzdělávání jsou hodnoceny jako vynikající.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Základní školu tvoří komplex na sebe navazujících budov. Poslední rozsáhlá přístavba byla zrealizována v roce 2002. Ve škole je celkem 13 kmenových učeben, z toho jedna slouží jako polo odborná učebna pro výuku hudební výchovy. Odborné učebny jsou pro výuku cizích jazyků a přírodovědných předmětů. V nově přistavěné části školy jsou tělocvična se sociálním zázemím, dílna, cvičná kuchyň, dílna pro šití a samostatné prostory pro činnost školní družiny.

Všechny třídy prvního stupně jsou vzhledem k počtu žáků dostatečně prostorné, vkusně a esteticky vyzdobené, udržované v čistotě. Ve třídách je starý, ale funkční žákovský nábytek, zastoupený vždy nejméně ve dvou velikostech. Učebny jsou pro výuku velmi podnětné, vybavené názornými pomůckami, didaktickými přehledy s probíraným učivem a výtvarnými pracemi a výrobky žáků. Estetické prostředí narušují pouze odřená podlahy, které budou ke konci školního roku v rámci rozsáhlé rekonstrukce této části školní budovy opraveny.

Výuka českého jazyka a matematiky probíhala ve světlých a prostorných kmenových učebnách. Některé z nich však nepůsobí esteticky, mají neobnovované nátěry a malbu. Nábytek je funkční, ale různé úrovně. Zatemnění je pouze v některých třídách. Jen část tříd byla vyzdobena motivačním materiálem k předmětům, např. transparenty s mluvnickou tematikou, mapami.

Polo odborná učebna hudební výchovy je dobře vybavená. Jsou zde k dispozici klavír, klávesový nástroj, HIFI souprava pro poslech, Orffova souprava rytmických nástrojů, televizor a video, ve skříni CD k poslechu a doprovody k písničkám, videokazety k hudební nauce, odborná literatura pro učitele i pro žáky.

Učebna pro výuku výtvarné výchovy je esteticky vyzdobená, bez speciálního vybavení pro tento předmět. Jsou zde jednomístné stolky, nedostatkem je pouze jedno umyvadlo a malé množství odkladných ploch. Vyučující si pomůcky pro výuku nosí z kabinetu, ve kterém je dostatek odborné literatury, diapositivy a výukový software s dějinami umění, nástěnné obrazy a trojrozměrné modely. V suterénu ve školní dílně je umístěna keramická pec.

Pomůcky pro výuku matematiky si učitelé do výuky rovněž nosí. Část z nich je uložena ve sborovně, dále ve skříních na chodbách a část je v kabinetu a odborné učebně přírodovědných předmětů. V některých třídách jsou zpětné projektory, do zbylých se musí přemísťovat.

Pouze část kmenových učeben druhého stupně je vybavena novým žákovským nábytkem s možností nastavení výšky. V koncepčních záměrech ředitelky školy je postupně vybavovat novým nábytkem všechny učebny.

V informačním centru je kromě dvanácti počítačových stanic (z toho deset s připojením na internet) umístěna knihovna pro žáky 2. stupně, má 2000 svazků (převážně beletrie) a pevně stanovenou výpůjční dobu. Pro výuku přírodovědných i společenských předmětů je k dispozici kvalitní výukový software a dataprojektor. Knihovna pro žáky 1. stupně je v blízkosti tříd 1. – 5. ročníku. Učitelská knihovna je ve sborovně, část odborných publikací mají učitelé v kabinetech (přírodovědné předměty, výtvarná výchova a 1. stupeň). Kromě pedagogické a odborné literatury zakupuje škola rozmanitý sortiment novin a časopisů pro učitele i žáky.

Pro své vynikající akustické vlastnosti je vstupní hala základní školy využívána ke koncertům a shromážděním žáků u příležitosti zahájení a ukončování školního roku.

Všichni žáci mají pro sledované předměty vhodné učebnice, tabulky a sbírky příkladů. Učitelé mají k dispozici většinou v potřebném počtu pro jednu třídu: jazykové příručky, slovníky spisovné češtiny, mluvnická cvičení a výběry z literárních děl. Na prvním stupni jsou ucelené řady učebnic doplněné pracovními sešity.

Z techniky jsou v učebnách zastoupeny televizory s videem, radiomagnetofony, již zmíněné zpětné projekory a počítače.

Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je dostatečné množství speciálních pomůcek, učebnic a výukového softwaru.

Ředitelka školy má přehled o potřebách školy v materiálně-technické oblasti a dle finančních možností je vylepšuje. Ve spolupráci se zřizovatelem připravuje v letošním školním roce rozsáhlou rekonstrukci nejstarší školní budovy (výměna oken, podlah, osvětlení, rekonstrukce topení). Využívání a stav materiálně-technického zázemí je součástí pravidelných kontrol a hospitací. Zjištění vedení školy analyzuje, přijímá konkrétní opatření a závěry zapracovává do plánu koncepčních záměrů pro další období.

Využití materiálně-technického zázemí školy širší veřejností je písemně zapracováno do *Organizačního řádu*. Okruhy doplňkové činnosti navazují na hlavní účel příspěvkové organizace. Jsou realizovány formou pronájmu části školní budovy, v okruhu výchovy a mimoškolního vzdělávání, poskytování tělovýchovných a sportovních služeb, výuky jazyků a výuky v oblasti umění a společenského tance.

Materiálně-technické podmínky jsou pro výuku sledovaných předmětů na velmi dobré úrovni.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací programy

Výuka žáků ve školním roce 2004/2005 probíhá podle platných učebních dokumentů. Pro žáky se specifickými vzdělávacími potřebami jsou vypracovány individuální vzdělávací plány. Jsou podepsané ředitelkou školy, zástupcem pedagogicko-psychologické poradny a zákonnými zástupci žáka.

Učební plány školy pro školní roky 2000/2001 až 2004/2005 jsou v souladu s učebním plánem vzdělávacího programu Základní škola, č.j. 16 847/96-2, schváleným MŠMT ČR dne 30. 4. 1996 pod č.j. 16 847/96-2 s platností od 1. 9. 1996, včetně úprav a doplňků, schválených MŠMT ČR dne 25. 8. 1998 pod č.j. 25 018/98-22 s platností od 1. 9. 1998. Rozvrh hodin a reálná výuka odpovídaly v době konání inspekční činnosti učebnímu plánu pro školní rok 2004/2005.

Učební osnovy všech sledovaných předmětů byly k termínu inspekce plněny.

Povinná dokumentace je vedena na předepsaných tiskopisech a průkazně zachycuje průběh a výsledky vzdělávání.

Při kontrole naplňování učebních osnov se ředitelka školy opírá o práci předmětových komisí, které jsou garantem při sestavování tematických plánů jednotlivých učitelů. Správnost plánů si každoročně ověřuje. Časové a obsahové plnění těchto plánů sledují ředitelka a její zástupkyně při své hospitační činnosti a při jednáních pedagogické rady, které se zabývají prospěchem žáků.

V rozvrhu hodin, sestaveném pro školní rok 2003/2004, nebyly ke dni inspekce zjištěny žádné nedostatky. Jsou v něm pevně zabudovány hodiny reedukační péče o žáky s vývojovými poruchami učení.

Pro školní rok 2004/2005 vedení školy zpracovalo *Vnitřní řád školy* a řády odborných učeben.

Informační systém k žákům je funkční, důraz je kladen na osobní jednání třídních učitelů, dále je využíván školní rozhlas, nástěnky ve třídách a centrální nástěnka na chodbě.

Rodiče jsou průběžně informováni o prospěchu a chování svých dětí prostřednictvím notýsků, žákovských knížek a písemných sdělení. Vedení školy organizuje v průběhu školního roku

dvě třídní schůzky a dva konzultační dny. Po domluvě navštěvují rodiče školu také individuálně. Schůzka pro rodiče budoucích prvňáčků je každoročně v červnu a následně v měsíci září se koná první schůzka rodičů žáků první třídy. Další možností, jak spolupracovat se školou, je prostřednictvím elektronické pošty.

Od roku 1998 vykonává funkci výchovná poradkyně, která splňuje podmínky odborné kvalifikace, nedoplnila si však kvalifikační studium výchovného poradenství. Spolupracuje s rodiči žáků, vedením školy, třídními učiteli a ostatními pedagogy, pedagogicko-psychologickou poradnou (dále jen PPP), a protidrogovým koordinátorem. Má vypracován roční plán výchovného poradenství, který zahrnuje oblast informační a poradenskou. K jednání se žáky a případně s jejich zákonnými zástupci využívá kabinet výchovného poradce, v němž je dostatek klidu a soukromí. Ve škole jsou integrováni čtyři žáci se specifickými poruchami učení, jejich individuální vzdělávací program zahrnuje půl až jednu reedukační hodinu týdně buď z českého jazyka, nebo z matematiky (podle diagnózy PPP). Hodnocení ve výuce jsou podle příslušného metodického pokynu. I další žáci se specifickými poruchami učení diagnostikovanými pedagogicko-psychologickou poradnou, ale bez nutnosti integrace, jsou evidováni jak výchovnou poradkyní, tak třídními učiteli. Několik vyučujících absolvovalo další vzdělávání, jak s nimi pracovat. Nadaní žáci mají možnost uplatnění v široké nabídce mimoškolních vědomostních, uměleckých a sportovních soutěží a olympiád. Rovněž profesní poradenství je funkční, žáci 8. ročníků navštěvují informační a poradenské středisko úřadu práce, dny otevřených dveří středních škol. Informační materiály jsou jim k dispozici jak na nástěnce školy, tak u výchovné poradkyně. Profesní poradenství je zahrnuto i do výuky občanské nauky v 8. ročníku. Vyučující matematiky a českého jazyka pomáhají žákům 9. tříd s přípravou na přijímací zkoušky, a to i v nepovinných předmětech cvičení. Škola se řídí kvalitním minimálním preventivním programem prevence sociálně patologických jevů, který obsahuje část poradenskou, informační a metodickou. Výrazným přínosem v této oblasti je Centrum volného času, které nabízí žákům zájmové kroužky nejrůznějšího zaměření. Činnosti některých z nich přispívají k realizaci nejen školních a regionálních, ale i celostátních projektů. Žáci se také podílejí na pěkné výzdobě chodeb školy. Jednou ročně škola pořádá společnou sportovní akci se svěřenci ústavu sociální péče v sousední obci a žáky tak vede k toleranci k postiženým lidem. Bez problémů v mezilidských vztazích jsou téměř 3 % cizinců – žáků školy. Ke zjišťování výskytu sociálně-patologických jevů slouží i funkční schránka důvěry. Žákům je také k dispozici kontakt na krizové centrum. Zvláště v hodinách občanské nauky, rodinné výchovy a přírodopisu jsou využívány videokazety a brožury s preventivní problematikou. Pozitivní rovněž je, že žáci mají možnost pracovat ve svém volném čase s internetem, půjčovat si knihy ve školní žákovské knihovně, využívat posilovnu a tělocvičnu.

Průběh a výsledky vzdělávání

1. – 3. ročník

Hospitace byly uskutečněny ve všech třídách 1. – 3 ročníku v předmětech matematika, český jazyk a prvouka. Sledovaná výuka byla v souladu s obecnými cíli zvoleného vzdělávacího programu a zásadami vzdělávání v elementárních třídách. Cíle zhlédnutých hodin učitelky stanovily s přihlédnutím k aktuálnímu stavu tříd, respektovaly individuální potřeby a schopnosti žáků. Učivo prokazatelně navazovalo na předchozí probíraná témata.

Pro sledované předměty zpracovaly všechny učitelky tematické plány podle učebních osnov. Tematické celky logicky navazovaly, duplicita učiva nebyla zjištěna. Jednotlivým tématům věnovaly učitelky přiměřenou časovou dotaci.

Výuka probíhala vždy v kmenových třídách, které jsou pedagogicky podnětné. Ve sledovaných hodinách žáci pracovali s učebnicemi, pracovními sešity a doplňujícími nakopírovanými texty. Velké množství použitých názorných materiálů, učebních pomůcek a vzorně připravené tabule vhodným způsobem doplňovaly výuku a usnadňovaly pochopení probíraného učiva všem žákům. Kromě zakoupených přehledů učiva používaly učitelky i vlastnoručně vyrobené pomůcky. V matematice měli žáci vždy po ruce počítadla, geometrické tvary, karty s příklady, číselnou osu a různé předměty potřebné pro názornost výuky. V některých hodinách zařadily učitelky poslech magnetofonu jako doprovod k písničkám.

V úvodu všech hodin sdělily učitelky žákům cíl a předpokládaný průběh výuky. V závěru vyučovacích jednotek vždy zhodnotily naplnění cílů a zhodnotily práci celé třídy i jednotlivců, ovšem bez aktivní účasti žáků. Frontální výuku střídaly se samostatnou, a skupinovou prací. Často zařazovaly didaktické hry, soutěže, rozhovory a uplatňovaly individuální přístup k žákům. Pro rychlejší žáky vždy připravily práci navíc, a tím předcházely rušivým momentům při výuce. U žáků se specifickými vývojovými poruchami učení diferencovaly rozsah zadané práce, respektovaly jejich rychlost při zpracování úkolů. Tempo výuky bylo vždy přiměřené úrovni žáků, relaxaci zabezpečovaly učitelky vhodně zařazenými odpočinkovými či tělovýchovnými chvilkami, častou změnou pracovního místa nebo zadáním cvičení méně náročných na soustředění.

Učitelky při výuce využívaly zkušenosti a již získané vědomosti žáků. Vstupní a průběžnou motivaci uplatňovaly vždy. Výuku začínaly písničkou, říkankami, rozhovorem. Motivační výzvy, pozitivní hodnocení a ocenění i dílčích úspěchů měly kladný vliv na aktivitu žáků a podporovaly jejich výkon. Žáci o výuku projevovali zájem, hlásili se a se zaujetím plnili připravené úkoly. V některých hodinách učitelky velmi vhodně využívaly mezipředmětové vztahy a regionální tematiku. Ověřovaly si, zda žáci látku pochopili a prováděly analýzu chyb s jejich dalším využitím při procvičování. Sebehodnocení žáků nebo vzájemné hodnocení splnění úkolů zařazovaly jen v části navštívených hodin.

Atmosféra ve třídách, vzájemná komunikace mezi učitelkami a žáky a žáky navzájem, byly na velmi dobré úrovni. Žáci dodržovali stanovená pravidla chování a jednání. Již od první třídy učitelky cíleně zaměřovaly svoji pozornost na upevňování návyků a rozvoj komunikativních dovedností žáků. Důsledně vyžadovaly odpovědi celou větou, vytvářely diskusní kruh a podporovaly u žáků rozvoj fantazie. Ve všech sledovaných hodinách měli žáci prostor ke sdělení vlastních názorů, pocitů a k vyjádření svých postojů. Komunikace mezi žáky a učitelkami vycházela ze vzájemné důvěry. Všechny učitelky využívaly vhodné příležitosti k sociálnímu a osobnostnímu rozvoji jednotlivců, k výchově k toleranci a vzájemnému respektu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve skupině předmětů v 1. – 3. ročníku jsou celkově hodnoceny jako velmi dobré.

4. – 5. ročník

Hospitace byly uskutečněny ve všech třídách 4. a 5. ročníku v předmětech matematika, český jazyk, přírodověda a vlastivěda. Učivo uvedené v učebních osnovách pro příslušný ročník učitelky rozpracovaly v tematických plánech, kde stanovily i jeho časové rozvržení. Probírané učivo bylo vždy v souladu s oběma jmenovanými dokumenty a navazovalo na učivo dříve probrané. Stanovené cíle, které byly žákům vždy sděleny, byly přiměřené k aktuálnímu stavu třídy a respektovaly individuální vzdělávací potřeby žáků. Ve třídě, v níž výuka jednoho z žáků byla vedena podle individuálního vzdělávacího plánu, byla práce velmi kvalitně připravena, takže nedocházelo k vzájemnému rušení ani ke zbytečným časovým ztrátám. Bezprostřední příprava na hodinu byla promyšlená, tabule a pomůcky připravené.

U všech tří učitelek, jejichž hodiny byly při inspekci sledovány, byla patrná jejich odborná kvalifikace a zaujetí pro pedagogickou práci.

Žáci mají k dispozici platné učebnice. Pracovní sešity, pokud nejsou součástí učebnic, si žáci platí. Pomůcek mají učitelky dostatek, některé si samy vyrábějí. Užívaly například Pravidla českého pravopisu, obrázky i texty z knih, mapy, nakopírované materiály, vycpaniny, obrazy, kartičky se slovy apod. Většina vystavených materiálů měla souvislost s aktuálně probíraným učivem, sloužila zároveň k trvalejšímu zapamatování i jako zraková opora pro žáky. Součástí vybavení učeben byl radiomagnetofon, barevný televizor s videem a zpětný projektor. V hodinách byla audiovizuální technika vhodně využívána.

Všechny sledované hodiny byly účelně řízené, stanovené cíle se vždy podařilo naplnit. Učitelky promyšleně zařazovaly ve většině hodin různé metody a formy práce. Kromě frontální výuky byla zařazena práce skupinová i práce ve dvojicích, byly využívány mezipředmětové vztahy, u žáka s individuálním vzdělávacím programem byl aplikován důsledný individuální přístup. Zařazením aktivizujících metod a forem práce, při kterých žáci často měnili polohy při práci, byly rovněž dodrženy zásady psychohygieny. Tempo výuky bylo přiměřené.

Učitelky věnovaly značnou pozornost motivaci žáků. V některých hodinách motivace prolínala celou vyučovací jednotkou. Žákům byl dán prostor k využívání vlastních zkušeností, teorie byla vhodně doplňována praxí. To zvyšovalo aktivitu a zájem žáků o výuku. Obě učitelky byly pro žáky svým chováním a jednáním vzorem.

S tím úzce souviselo i pozitivní, přátelské klima ve třídách. Žáci se většinou vzájemně respektovali, byli k sobě tolerantní, při pochybení spolužáka mu ochotně pomohli. Při rozhovorech s učitelkami i mezi sebou žáci projevovali velmi dobrou úroveň komunikativních dovedností. Dovedli myšlenku slovně vyjádřit, případně i obhájit její správnost. V řeči učitelek se občas vyskytly nespisovné výrazy. Ojedinele byly zaznamenány projevy nežádoucího chování žáků, zejména vykřikování a nepozornost.

Přestože v žákovských knížkách je zapsáno velké množství známek, nebyla v průběhu inspekce klasifikace žáků téměř použita. Učitelky většinou hodnotily slovně se značnou převahou pozitiv. Nesnažily se hledat chyby, spíše oceňovaly, co žáci dovedou. Při hodnocení bylo zřetelné respektování individuálních schopností žáků, často byl oceněn pokrok v jejich práci.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve 4. a 5. ročníku jsou velmi dobré.

Český jazyk a literatura a občanská výchova

Výuka probíhala podle učebních dokumentů. Osnovy jsou učiteli rozpracovány do kvalitních tematických plánů, podle nichž je vyučováno. Učivo jednotlivých ročníků na sebe navazuje. Každá hospitovaná hodina byla připravena. Cíle hodin byly většinou žákům sděleny. Výuka byla přiměřená úrovni žáků, individuální přístup k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami však nebyl zaznamenán.

Zhlédnuta byla výuka všech čtyř učitelů českého jazyka a literatury, kteří předmět ve škole vyučují. Ze čtyř učitelů občanské nauky byla hospitována výuka pouze dvou z nich.

V některých hospitovaných hodinách využili učitelé magnetofon a zpětný projektor. Negativem je, že většina pomůcek se musí do tříd na hodinu přinášet. Všichni žáci mají na oba předměty vhodné učebnice ucelené řady. Dále mohou být žákům půjčovány jazykové příručky, slovníky spisovné češtiny, mluvnická cvičení a výběry z literárních děl, které mají učitelé k dispozici většinou v potřebném počtu pro jednu třídu. Až na výjimky byly třídy vyzdobeny motivačním materiálem k předmětům, např. transparenty s mluvnickou a slohovou

tematikou, mapami. Žáci pracovali i s pomůckami vyrobenými ve škole (kartičky, obrázky, testy apod.), dále i s kopírovanými texty, pohlednicemi, turistickým informačním materiálem o regionu, mikroskopem (při popisu předmětu). K výuce sloužila i beletrie a odborné publikace.

Většinou účelně byla využívána frontální a skupinová forma výuky. Z metod byl nejčastěji zastoupen řízený rozhovor, samostatná práce s textem, ale i řešení problémového úkolu a naukové hry. Časté bylo i hlasité čtení, v jedné hodině čtení s přednesem a velmi zdařilá dramatizace. Pozitivní je, že v hodinách převládala činnostní výuka. Z hlediska motivace žáků, pozice učitele jako organizátora a střídání činností měly hodiny rozdílnou úroveň, a to i v rámci výuky jednoho učitele. Žáci byli při opakování, prezentaci nového učiva či při interpretaci textu nejčastěji aktivizováni řízeným rozhovorem. Snaha některých učitelů zapojit všechny žáky pomocí her a týmové práce byla zdařilá. Přesto se v hodinách nebo jejich částech s frontální výukou nepodařilo zaktivizovat všechny žáky. Dovednost práce s informacemi si žáci procvičovali nejen v některých hodinách, ale i v domácích úkolech. Nedostatkem je, že pouze v jedné z dvanácti hospitovaných hodin byl zaznamenán souvislý mluvní projev žáka, jen ve třech hodinách dostali žáci příležitost orientovat se ve slovnících a jazykových příručkách a s výjimkou jedné hodiny nebyla zaznamenána práce s chybou. Naopak pozitivem je, že zhlédnutá výuka byla věcně a odborně správná.

Ve všech sledovaných hodinách bylo příznivé pracovní klima, atmosféra důvěry, spolupráce a vzájemného respektování. Žáci se nebáli klást otázky a vyučující na ně vstřícně odpovídali. Velmi často byly využívány mezipředmětové vztahy, žákovské znalosti regionu a jejich běžného života. Výrazným motivačním prvkem jsou školou organizované návštěvy řady kulturních akcí, jejichž výčet je zmíněn výše. Dále je to i možnost uplatnit se v soutěžích a olympiádách.

Klasifikace žáků nebyla v hospitovaných hodinách až na výjimky zaznamenána. Analýzou žákovských knížek bylo zjištěno, že ústní projev žáků je klasifikován jen mizivě a hodnocení mluvnické, slohové a literární složky předmětu český jazyk a literatura (i při respektování nejsilnějšího zastoupení mluvnické složky v celkové dotaci hodin) je nevyvážené, největší pozornost je věnována mluvnici. Nedostatkem bylo, že v jedné ze tříd se kromě vědomostí a dovedností žáků klasifikovalo i neplnění školních povinností.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce a literatuře a občanské výchově byly velmi dobré.

Matematika

Plánování výuky matematiky je v souladu s obecnými cíli a zásadami vzdělávání a s cíli základního vzdělávání. Tematické plány všech vyučujících jsou zpracovány přehledně, rozvržené časově a po jednotlivých tématech. Duplicita učiva zjištěna nebyla. Bezprostřední příprava na sledované hodiny byla pečlivá, zvolené cíle byly konkrétní, navazovaly na předchozí výuku.

Skutečnost, že jeden ze tří vyučujících, kteří matematiku vyučují, nemá odbornou kvalifikaci, se negativně projevila v účinnosti aplikovaných metod výuky.

Výuka matematiky probíhala v jednotlivých kmenových třídách, které jsou na velmi dobré estetické úrovni, ale pro výuku sledovaného předmětu vybaveny a přizpůsobeny nejsou. Většinu navštívených hodin podporovali vyučující dostatečným množstvím pomůcek, úměrně k probíranému učivu, didaktickou techniku nevyužili. Žáci používali moderní učebnice, sbírky úloh, kalkulátory, tabulky a další nakopírovaný příkladový materiál.

Sledované hodiny měly rozdílnou úroveň. Některé měly velmi jednoduchou strukturu, kdy po stručné informaci o průběhu hodiny a orientačním opakování byla zařazena frontální výuka,

kteřou střídala samostatná práce žáků s individuální pomocí vyučujícího jednotlivcům. V dalších byly formy práce a metody výuky pestřejší, včetně diferencovaného zadání úkolů, hravých forem práce a aktivní účasti žáků při osvojování nového učiva. Výuka byla vedena s věcnou a odbornou správností, tempo bylo přiměřené schopnostem žáků. Psychohygieně byla věnována menší pozornost, možnost relaxace žáků byla využita jen v jedné ze sledovaných hodin.

V části zhlédnutých hodin, kdy vyučující využívali průběžného hodnocení a pochvaly, byli žáci aktivní a o výuku projevovali zájem. Ve zbývajících hodinách tyto jevy chyběly, což se projevilo na menší aktivitě žáků. Další motivační prvky jako využívání zkušeností žáků, propojování teorie s praxí, či využívání analýzy chyb, byly využity jen výjimečně.

V jedné třetině hodin byla komunikace téměř jednostranná, žáci příliš nedostávali možnost vyjádřit svůj názor. Ve zbývajících hodinách byla vzájemná komunikace přirozená, živá, někdy i s prvky humoru. Žáci dodržovali domluvená pravidla, byli velmi ukáznění, slušní. V některých hodinách se vyučující snažili rozvíjet slovní projev žáků, vyzývali je ke komentování výpočtů, které prováděli na tabuli. Celkově však mluvní projev žáků byl na průměrné úrovni, převažovaly velmi stručné odpovědi, jejich samostatný projev byl nejistý, postrádal sebedůvěru. Atmosféra při výuce byla příjemná, někdy ale nepodnětná, vztahy mezi učiteli a žáky byly korektní, vykazovaly vzájemné respektování a toleranci.

Ve většině sledovaných hodin vyučující používali průběžné hodnocení žáků, které mělo motivující charakter. Při ústním zkoušení, které bylo zařazeno pouze v jedné hodině, otázky směřovaly k zjištění, zda žák chápe souvislosti. Hodnocení výkonu žáka bylo objektivní, zdůvodněné a zřetelně oznámené. Sebehodnocení či vzájemné hodnocení žáků vyučující nezařadili. Hodnocení výkonu žáků ani závěrečné shrnutí hodiny učitelé neprováděli, většinou hodinu pouze ukončili.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu matematika jsou dobré.

Předměty s esteticko-výchovným zaměřením

V průběhu inspekční činnosti byly navštíveny hodiny výtvarné výchovy a hudební výchovy. Plánování výuky obou předmětů je v souladu s obecnými cíli a zásadami vzdělávání a s cíli základního vzdělávání. Všichni tři vyučující zpracovali podle učebních osnov tematické plány, které obsahují všechny stanovené složky. Duplicita učiva zjištěna nebyla, jeho návaznost v jednotlivých ročnících byla dodržena. Stanovené cíle ve sledovaných hodinách byly přiměřené schopnostem žáků, náměty, volba materiálu a výtvarné techniky navazovaly na předchozí výuku.

Jedna z vyučujících výtvarné výchovy nemá odbornou kvalifikaci, ale její odborné zaměření a vřelý vztah k předmětu pozitivně ovlivnily kvalitu výuky.

Výuka výtvarné výchovy většiny žáků druhého stupně probíhala v polooborné učebně, která je pro výuku předmětu dobře vybavená, v její zadní stěně je vchod do kabinetu. Umožňovala vyučující kvalitní materiální podporu sledovaných hodin. Žáci šestého ročníku mají hodiny výtvarné výchovy ve svých kmenových třídách. Přestože vyučující má pomůcky ve vzdálenějším kabinetě na stejném podlaží, sledované hodiny byly materiálně podpořeny velmi dobře. Hodiny hudební výchovy probíhaly v kmenové třídě, která je provizorně pro výuku předmětu upravená. Vyučující tuto skutečnost účelně využívala a hodiny hudební výchovy materiálně velmi dobře podpořila. Žáci používali učebnice, poznámkové sešity, nakopírované texty a notové záznamy. Při zpěvu učitelka doprovázela žáky střídavě na elektrofonické varhany a pianino, využila také nahrané doprovody. Pro poslech hudebních ukázek vyučující využívala přenosný přehrávač.

Všechny zhlédnuté hodiny výtvarné a hudební výchovy si vyučující pečlivě připravili a stanovené cíle plnili. Činnosti žáků organizovali s přehledem, dařilo se jim žáky soustředit a zaujmout úvodním řízeným rozhovorem. Ve výtvarné výchově mohli žáci uplatnit vlastní nápady, vyučující citlivě uplatňovala individuální přístup a případnou korekci jejich práce. V hudební výchově byly aplikované metody promyšlené, do všech činností byli žáci neustále zapojováni. Výuka obou předmětů byla věcně a odborně správná, žáci měli možnost aktivní relaxace.

Ve všech hodinách výtvarné výchovy pracovali žáci se zájmem, jejich aktivitu vyučující vhodně podporovali. V úvodu motivačním řízeným rozhovorem s ukázkami hotových prací, v průběhu hodin pak zařazením mezipředmětových vztahů (zpěv písně, pozorování preparátů v mikroskopu). Žáci prokazovali dobré návyky a dovednosti. Zaujmout a udržet aktivitu žáků při hudební výchově učitelka dokázala častým střídáním činností. Hodiny zahájila uvolňovacím rozvíčením (správné dýchání, rozmluvení, zahřátí hlasivek), v průběhu hodin vyučující postupně zařazovala vlastní zpěv, poslech hudebních ukázek a opakování vědomostí z hudební nauky.

Ve všech sledovaných hodinách žáci dodržovali stanovená pravidla komunikace, při výtvarné výchově byli žáci otevřenější, vzájemné vztahy vřelejší.

Hodnocení žáků v průběhu hodin bylo pozitivní a motivační (pochvala, povzbuzení), dokončené výtvarné práce byly v závěru hodnoceny společně. Většina žákovských prací byla velmi zdařilá, postupně jsou vystavovány v pracovně, a na chodbách, kde dotvářejí estetický vzhled interiéru školní budovy.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech s esteticko-výchovným zaměřením jsou velmi dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Při sebehodnocení využívá škola nad rámec běžné klasifikace standardizované testy, učitelé si připravují i vlastní testy, které vyhodnocují v rámci předmětových komisí. Prověřování jsou v rámci celostátního testování žáci 5. a 9. ročníku. Takto získaná zpětná vazba je využita pro další vzdělávací činnost školy. Analýza výsledků výuky, sledování počtu neprospívajících žáků a mimořádných výsledků žáků probíhají při jednáních pedagogické rady. Pro vyhodnocení výsledků za jednotlivé předměty pracuje vedení školy s počítačovým programem.

Žáci školy dosahují velmi dobrých výsledků v olympiádách a znalostních soutěžích, výsledky své práce prezentují na veřejných vystoupeních, přehlídkách, zapojují se do vzdělávacích projektů (GLOBE) a dalších aktivit. Součástí výroční zprávy je přehled o výsledcích přijímacího řízení žáků.

Celkově je průběh vzdělávání a výchovy na velmi dobré úrovni.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Základní škola spolupracuje se zahraniční školou. Spolupráce se prozatím odvíjí ve sportovní oblasti. Výsledky výchovné a vzdělávací práce prezentuje škola ve vývěsní skříňce, na internetových stránkách, při akcích pořádaných pro širší veřejnost (besídky, školní ples, tradiční svátky). Škola se zapojuje do projektů celostátního či regionálního významu, připravuje i projekty vlastní. Možnosti využití volného času žáků nabízí centrum volného času NELIN (Nebud' líný). Více než dvacet kroužků vedou převážně učitelé školy. Pro žáky jsou jako doplnění vzdělávacího programu připravovány krátkodobé, ale i celodenní

a vícedenní vzdělávací akce (exkurze, návštěvy muzeí, výstav, kulturních představení, turnaje a přebory).

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí o zařazení Základní školy Solnice, okres Rychnov nad Kněžnou do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. 1. 2003, vydané MŠMT pod č.j. 21 077/2003-21 dne 24. 6. 2003
2. Vzdělávací program Základní škola, schválený MŠMT ČR dne 30. 4. 1996 pod č.j. 16 847/96-2 s platností od 1. 9. 1996, včetně úprav a doplňků, schválených MŠMT ČR dne 25. 8. 1998 pod č.j. 25 018/98-22 s platností od 1. 9. 1998
3. Učební plány Základní školy Solnice, okres Rychnov nad Kněžnou, platné ve školních letech 2000/2001 - 2004/2005
4. Třídní knihy všech tříd 1. stupně, vedené ve školních letech 1999/2000 až 2004/2005
5. Třídní knihy všech tříd 2. stupně, vedené ve školních letech 2000/2001 až 2004/2005
6. Rozvrhy hodin všech tříd a učitelů pro školní rok 2004/2005, platné v době inspekce
7. Záznamy z jednání pedagogické rady, vedené ve školních letech 2003/2004 až 2004/2005, podepsané pracovníky
8. Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 2003-2004 ze dne 15. 9. 2004
9. Organizační řád pro školní rok 2004/2005 ze dne 1. 1. 2003 s razítkem školy a podpisem ředitelky
10. Dodatek k organizačnímu řádu ze dne 1. 9. 2003 s razítkem školy a podpisem ředitelky
11. Minimální preventivní program 2004-2005
12. Plán práce výchovného poradce 2004-2005
13. Program péče o děti se specifickými vývojovými poruchami učení ze dne 15. listopadu 2004
14. Individuální vzdělávací program žáků (třída - katalog. č.: III. – 13, IV. – 10, VII.B – 8, VI.A – 14)
15. Žákovské knížky tříd VII.B, VIII.B, IX.A
16. Provozní řád školy č.j. 40/03 s účinností od 1. 4. 2003 (razítko a podpis ředitelky školy)
17. Jednací řád pedagogické rady s účinností od 1. 1. 2003 (podpis ředitelky školy)
18. Organizační struktura ZŠ Solnice z 2. 1. 2003 (razítko a podpis ředitelky)
19. Plán práce na školní rok 2004/2005 ze dne 27. 9. 2004 (razítko a podpis ředitelky)
20. Plán kontrolní činnosti ze 17. 9. 2004 (razítko a podpis ředitelky)
21. Plán hospitační činnosti ředitelky na školní rok 2004/2005 z 6. 10. 2004 (razítko a podpis ředitelky)
22. Vnitřní předpis k vedení povinné dokumentace z 30. 5. 2002 (razítko a podpis ředitelky)
23. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků pro školní rok 2004/2005 z 11. 10. 2004 (razítko a podpis ředitelky)
24. Plán vzdělávání v oblasti státní informační politiky ve vzdělávání z 21. 9. 2004 (razítko a podpis ředitelky)
25. Vzorek žákovských knížek a deníčků žáků 1. stupně ve školním roce 2004/2005
26. Vzorek žákovských knížek žáků 2. stupně ve školním roce 2004/2005
27. Vzorek sešitů a písemných prací žáků 1. stupně a 2. stupně ve školním roce 2004/2005

ZÁVĚR

Vzdělávání žáků je realizováno v souladu se zvoleným vzdělávacím programem. Personální podmínky školy umožňují kvalitní vzdělávání a výchovu žáků. Vedení školy vytváří velice dobré pracovní podmínky svým zaměstnancům, odpovědně se zabývá všemi oblastmi řídicí práce. Organizační zajištění činnosti a provozu školy, systém vedení zaměstnanců i vnitřní a vnější informační systém školy jsou systematické, promyšlené, funkční a jsou podloženy písemnými materiály. Pracovníci školy se intenzivně zajímají o další vzdělávání. Vedení školy je podporuje a umožňuje jim účast na vzdělávacích akcích. Poznátky a informace jsou zpětně přednášeny na poradách.

Materiálně-technické podmínky přispívají k plnění stanovených výchovně-vzdělávacích cílů. Vybavenost učebními pomůckami a učebnicemi pro výuku je na velmi dobré úrovni, její zkvalitňování je prováděno plánovitě. Škola disponuje dostatečným množstvím didaktické techniky, která v některých sledovaných hodinách byla vhodně využívána. Pro další zlepšení pracovního prostředí žáků je průběžně dokupován žákovský nábytek a plánována rozsáhlá rekonstrukce nejstarší části školní budovy.

Učební osnovy sledovaných předmětů byly k termínu inspekce plněny. Individuální vzdělávací programy pro integrované žáky jsou zpracovány. Oblast výchovného poradenství a prevence sociálně-patologických jevů je zabezpečována velmi kvalitně a s přehledem. Povinná dokumentace školy průkazně zachycuje výchovně-vzdělávací proces.

Plánování sledované výuky a příprava na ni byly kvalitní. Organizace vyučovacích jednotek, výběr metod a forem výuky i aktivizace žáků se v jednotlivých hodinách odlišovaly, odpovídaly však věku žáků i specifícností jednotlivých předmětů. Učitelé preferovali klasické vyučovací metody, doplňovali je metodami založenými na aktivní práci žáků, na jejich vzájemné spolupráci a komunikaci i na samostatném vyvozování závěrů. Značná pozornost byla věnována motivaci žáků a upevňování učiva. Žáci pracovali se zaujetím, vyučovací čas učitelé využívali efektivně. Atmosféra byla ve všech třídách přátelská, učitelé vytvářeli žákům prostor pro dotazy a diskusi. Žáci měli vždy dostatek času na vypracování zadaných úkolů. Hodnocení žáků bylo objektivní a zdůvodněné.

Od poslední inspekce došlo k pozitivnímu vývoji v oblasti organizace výchovně-vzdělávacího procesu, v naplňování učebních osnov a v evaluační činnosti školy.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobrá (průměrná)	vyhovující	nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Inspekční tým	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Martina Bělková	M. Bělková v. r.
Členka týmu	Mgr. Věra Nosková	V. Nosková v. r.
Členka týmu	Mgr. Marie Veisová	Veisová v. r.
Člen týmu	Mgr. Pavel Baštář	Baštář v. r.

V Rychnově nad Kněžnou dne 4. února 2005

Razítko

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Datum: 2005-02-15

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Mgr. Hana Jakubcová	Hana Jakubcová v. r.

Dle § 174 odst. 13 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školského zákona) může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím převzetí na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Javornická 1501, 516 01 Rychnov nad Kněžnou. Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem ČŠI k jejich obsahu zasílá ČŠI zřizovateli a školské radě, inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel	2005-03-01	i6-1071/04-5124
Školská rada	2005-03-01	i6-1071/04-5124

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
---	---	Připomínky nebyly podány.